

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list

„Slogom razna mala stvari, a našoga sve pokvari“. Nar. Pos.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priporazna se pisma tiskaju po 1 sv. svaki redak. Oglasi od 5 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 6 nč.: ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se daju postarokom naputicom (nasugno postalo) na administraciji „Naša Sloga“ ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

Izlati svakog četvrtka na jednom arku. Dopisi se nerazaju ako se i netiskaju. Nehiljegovaalistori se neprimaju. Predplatn o poštarinom stoje 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Kamernero for. 2/3 i 1 za pol godine. Istan carovine više poštarima. Na malo jedan broj 3 novč. Uredništvo i administracija naša se u Via Carintia br. 25

Afera Vergottini.*)

U svojem članku „Van s nametnikom“ uzviknuli ste spomenuv kako glasilo zemaljskoga odbora o uteri Vergottini piše: „Bog i duša, eto naše glave, ako smo igda sa drzovijtim lažecim posla imali!“

Pridružujem Vam se posvema u tom uzliku, i dodajem, da sramota kod te afere nepada toliko na doktora Tomaža, da se on, malen kako je, gubi pri svem tom, a da se pokazuje u najjačem svjetlu nemoralnost stranke njegove i onih, koji ju podupiru. Ta stranka nesamo da je upotrebila sva sredstva, i najgnjusnija, da pobedi kod izbora, nesamo da je upravo ukrala toliko glasova hrvatskoj stranki, koliko njoj je trebalo, da se pokaže pobjediteljicom, nesamo da je razsvjetlami, glasbami, pjevanjem, uzlicmi, čestitkami proslavila tu kradnjom pridobljenu pobjedu, nego je htjela zasliepiti i prevariti zastupnike svih naroda ove pole monarkije, i nije odustala od toga, dok njoj se nije glasno i jasno reklo, dok se nije crno na bielo tiskalo, da je varala i krala; pače, kad bijaše to već učinjeno, još hoće sliiepiti i varati, dakako samo svoje gošćine.

Čim su došli u Beč njezini saveznici, već su počeli spletkariti, dakako, kao uvijek, kano neđužni janjci. Predsjedništvo carevinskoga vieća dobilo je tiskan protěst hrvatske stranke molbom, da ga blagoizvoli razliiečiti medju poslanike. Predsjedništvo nije te molbe uslišalo, nije razliiechlo protesta, košto razliiechi svaku stvar, koja najj prisprije, i to s uzroka, jer bi se kakovo razliiečenje moglo smatrati kao pritisk na poslanike. Slobodno bijaše svakom zastupniku uzeti tiskan prosvjed u pismni vieća. Znalo se je odmah, da su to prouzrokovali saveznici talijanske stranke.

Onda su nastojali svimi mogućmi načini, da uvjere svoje saveznike, kad se radi o nas Hrvatih, ljevičare, kako je izbor pravilan, odnosno, kako nisu Talijani krivo radili, nego Hrvati i Slovenci. A da prikritju svoj postupak, nastojali su iz petnih zila, da izvještaj o izboru dobije koji član ljevica — prema onomu, što su listovi talijanske stranke odmah poslie izbora natucali. Vidili su i sami, da su ponudili brigantstvo, al učinili su na momentu, kad su se nadali, da će ljevica doći na vladu, pač da će izbor odobriti ili bar s njim zaveti.

Uz sve napor, nit su uvjerili ljevičara, nit njim je pošlo za rukom izabrati ljevičara izvjestiteljem. Mogu Vas pozitivno uvjeriti, da je jedan najuglednijih ljevičara, obnašajući najvišu čast, kojom ljevica u vieću raspolaže, rekao, da se mora izbor“ Vergottinijev čim prije uništiti, barem tako, da uzmognu isti izbornici birati. Ako se to nije dogodilo, krive su različite okolnosti,

uslied kojih se je izvještaj o izboru mogao tiskati jedva 1. junija, a kriva je takodjer drzovitost dra. Tomaža i njegovih, koj se nije odrekao dok nije proteklo 90 dana, a opet tako da nebudje izbor na razpravu.

Većina članova legitimacijskoga odbora pronašla je shodnim, da izabere izvjestiteljem dra. Ferjančića, — koji se nije marivavao, al je želio dobiti izvještaj, i to ne da što prikrrije, nego da zapriiechi, da drugi ne prikritju, da stvar razliiechi kako u istinu jest. Sve objede proti njemu s talijanske stranke ima se uzeti kao klevete.

Želio je, da se stvar čim prije rieši, i tu bar govori „L' Istria“ istinu — al to bijaše njegova dužnost, košto je dužnost svakoga čovjeka, da čim prije svoje poslove obavii, a osobito u ovako goručem pitanju, u kojem je trebalo brigantstvo otkriti čim prije i dati zadovoljstvo uvredjenomu pravnomu čustvu. Ako bi se bila stvar posve riešila u 90 dana poslie izbora, valjda mu nebi žao bilo, košto nebi bio žao nit onomu najpočastjenijemu ljevičaru u vieću, nit ijednom, koj ima koliko pravnoga čustva. Stalno je pako, da navlaš v tu svrhu nije radio; pače po našem mnenju, koje nije osamljeno, propustio je više toga, i pristao je na koje šta nepravedna i štetna za Hrvate, samo da se stvar čim prije rieši.

Laže „L' Istria“ kad veli, da nije htjeo, da se uzme u nikakav obzir prosvjeda pomjanskoga. On ga je uzzeo u obzir; i kad je vidio, da bi se imalo činiti izviede glede činjenica navedenih u njem, te da bi se tim stvar zategnula, pač da bi talijanska stranka bar dielomično dostignula ono, za čim je svojim brigantstvom išla, da bi njezin odaslanik sjedio ovdje možda i godinu i dvie dana. tad se je prema svojoj jedinjoj, opravdanoj želji, da se stvar čim prije rieši, pridružio onim, koji su rekli, da se ima uzeti glasove pomjanske dvojbenimi.

Tim pako nije podupiošto rečeno, da se je nepravilno: i nevaljanost izbora u zapadnih kotarih Istre sbila već poslie izbora izbornika u Pomjšanu, koašto to „L' Istria“ debelo laže.

Da nije predstojao nikakov drugi prosvjed nego onaj iz Pomjana, odnosno da se nije drugud nezakonitosti s talijanske strane dogodilo, tad nebi bio ovamo dr. Tomažo niti došao, već bi se bilo iztraživalo koliko je istine na onom, što se bez ikakvog dokaza tvrdi u pomjanskom prosvjedu. Na temelju dvojbjenih navoda se ne uništjuje nijedan izbor, kao što je rekao sam zagovaratelj talijanske stranke dr. Weeber u jednoj drugoj prilici; izbor se uništjuje samo onda, kad se dokaže očite nezakonitosti. A takove očite nezakonitosti bila su izključenja hrvatskih izbornika u Poreču i Vodnjanu. Izvještaj legitimacijskoga odbora, na kojega su pristali svi članovi, veli izriiečno, da je u Poreču

i Vodnjanu, već kad prvoga izbora bilo izključenje deset izbornika nezakonite, da, proti jasnom slavu zakona. To je ono, zašto se je izbor bez dalujih izvieda uništio i uništiti moralo, i to već poslie prvoga izbornoga čina. Drugi izborni čin se nije niti u obzir uzelo nego u toliko, u koliko se je htjeo potvrditi, kako se je kod prvoga nezakonito postupalo, i to samo sa svrhom i proračunano, da talijanski kandidat dobije više glasova. Htjeo se ja pokazati, kako su kod drugoga izbornoga čina bila izključenja dva izbornika, koja su kod prvoga glasovala. Taj čin, koj se je nazvao samovoljnim, otvorio je oči i najzasliepljenijim. Videč tu, osvrjedoci su se svi članovi odbora, da su i prva izključenja bila ne samo nezakonita, nego i samovoljna; i bilo je u odboru glasova, i to od ljudi, koji nisu zauzeti nit za hrvatskoga nit za talijanskoga kandidata, da bi se imao pozvati dr. Lađinja kao zastupnik. I najveći zagovornici dra. Vergottinija, koji su se bili početkom izrazili, da će za njega i u ratu i u vodu, morali su položiti oružje, morali su šutiti, morali su se sramiti za one, koje su bili pripralni zagovarati do skrajnosti.

Prije negoli je proteklo 90 dana poslie izbora, nije se htjeo dr. Tomažo odreći mandata, jer je znao, da bi isti izbornici birali, i da bi izključeni hrvatski izbornici za hrvatskoga kandidata glasovali. I poslie pluske zadane njemu i njegovim od odbora, kakove još nitko doživio nije, još je čekao, pače i odputovao je prije, da dobije doma naputke. Al on i njegovi nisu htjeli zapriiečiti samo to, da isti izbornici biraju, nego htjeli su zapriiečiti i razpravu o tom izboru. Poslie bijaše izvještaj o izboru u sjednici 1. junija medju članove vieća razliiechen, imao se je razpraviti u eliedećoj sjednici, dne 5. junija. Predsjednik vieća već je bio i rekao, da će ga metnut na dnevni red toga dana. Medju tim došli prijatelji Vergottinijevi i spletkami i varkami opravili su kod predsjedništva, da nije metnuo izvještaja na dnevni red za sjednicu 5. junija nego za sjednicu 9. junija i to pod izlikom, da sumišljenici Vergottinijevi ovdje žele, da se odreče mandata da se on još na to nije odlučio, da mu valja dati vremena, da se sa svojimi dalje pogovori. Predsjednik, starac i dobričina je vjerovao, nije oklievao dati zadnju milost na smrt odsudjenom, nit nesluteč na kakovu spletku. A bila je prosta spletku. Dok nije prošao dan 2. junija nije se Tomažo htjeo odreći, da ne biraju isti izbornici. Do 5. se je bojao, da neće moći prispjeti od dalje njegovo pismo, kojim se velikodušno odriče mandata, a kad nebi prispjelo, tad bi izbor; došao na razpravu, a i to htjela su gospoda zapriiečiti.

Bojali se, da nedjelo dodje na vrijeme u cijeloj svojoj golofinj i svjet-

losti. Bojali su se za se i za svoje službene saveznike. Oni radje daju svojem občinstvu i svim, koji jih podupiru, u svojih novinah i privatno rog za svieću, nego da bi očito razpravljali stvar u vieću, gdje ima jošte dosta ljudi, koji nisu svaku pravnu sviest izgubili. Sinovi su tame. U mutnom htjeti bi lovit. U novinah lahko lažu, jer znadu, da se poštenjaci na nje neobaziruju. U vieću nebi mogli lagati, jer jih ima, koji bi njihove laži odkrili.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 16. junija 1891.
Danis je počela proračunska razprava. Otvorio ju je dr. Gregr kao govornik proti proračunu. U više od ure trajućem govoru oertao je pad staročekeske stranke, koja se je dala voditi za nos od vlade uvijek obekavajuće a davajuće najviše samo urvice, i iduće za tim, da, ne grubim načinom, nego pravećim i tim pogibeljnijim, podvrgne češki narod njemačkum, i u obće da radi za germanizaciju, za prevlast jednoga, njemačkoga naroda u monarhiji. Narod češki je pokazao, da je proti tomu izaberv mladočeske zastupnike. Njih se gedi, njih se mrzi, njih se mrzi, njih se hoće osamiti; al nek se čini što se hoće, oni neče prestati boriti se za našela svojega programa. A ta našela obstoje u tom, da oni hoće narodnu jednako pravnost, narodnu autonomiju i češko državno pravo, a državna prava ne poriču ni drugim, prave slobodoumne uredbe i razvoj duševni i tvarni. Ta našela nisu pretjerana, jer kad bi bila pretjerana, bile bi pretjerane i rukke okrunjene glave, koje su prisiegle na češko državno pravo, bili bi pretjerani Bolkedri, Hohenwart i drugi, koji su autonomiju zagovarali, bili bi pretjerani temeljni državni zakoni, koji zajemaju jednako pravnost i slobodoumnost, bio bi pretjeran i pristoliti govor, u kojem se razglasuje jednako pravnost. Opisuje ljevičare, kakvi u istini jesu; opisuje Poljake, da se nedaju a njimi u savez, jer kad bi Niemci bili gotovi s Česi, tad bi red na Poljake došao; opisuje i veljeuposjednike češke, da misle u kakvo će stanje doći, ako se posve odcepe od svoaga naroda. Govor je učinio silan utiak. Moći će ga izvracati, al pobiti niko nit nikako. Zastupnik Javoraki, načelnik Poljaka, poneseo se je veoma oprezno u svom govoru poslie Gregra tim, da ga nije nit nastojao pobijati. Izjavio je samo, da sad većine u parlamentu nema, i da se Poljaci drže s onimi, koji će zajedno s njimi raditi o raznih reformah, tiiećih se osobito blagostanja. Oni će podpirati vladu, jer drže, da će ispuniti njihove opravdane želje. Govor bio je bez ikakva efekta. Jažno tirolski zastupnik Ciani govorio je proti, razpravljajuć neke odnošaje svoje pokrajine. Ijeviičar Menger hoće, da razjasni i oprveda avezu Niemaca-ljevičara i Poljaka. Uzrok toj avezu traži u Rusiji. Rusija je kriva, da su se avezali. Ona da toboli za fire katolike, ona proganja fidove (Menger, ako nije šid, kaže da potise od žida.) Rusija se žiri, Rusija je jaka, ona ima nepresahliju izvora blagostanja, koja su u Austriji već iscrpljena. Ona može skoro toliko vojnika na nogu postaviti, koliko Austrija, Njemačka i Italija. Ovi tri vlasti, su sdružena proti Rusiji. Niemci-ljevičari i Poljaci su složni u tom, da su politiku vlade proti Rusiji podpiraju. Ujedno pak će jedan i drugi raditi oko uspredjenja blagostanja. (To vele!)

*) Već je bio na pola složen naš članak „U uništenju izbora“ kad nam je stigao ovaj od prijatelja ruke iz Beča, ta smo morali svoga za knačci broj pustiti. Op-Ured.

Njemački nacionalac Hofmann ne-upuća se u politiku, već razpravlja što sve bi imala vlada učiniti za poboljšanje blagostanja naroda.

Zast. Šuklje predpostavlja, da su dva stozerna pitanja, koja valja kod proračuna u obzir uzeti: na jednoj strani potrebe i pokriće, na drugoj političko stanje. Kod prvoga djela razpravlja razne stavke polemizujući protiv nekima lijevočincima, i naglašujući, da mora država nastojati kako da povećava izvore dohoda kod puka.

Kod drugoga djela izlazi svoje stavo- vište prema zastupnicima češkim i poljskim, a kojima je on i njegovim drugovima uvijek priparan raditi za dostignutje narodnih prava. Poljaci se nemogu potužiti, da bi ih kod nebili Slovenci poduprli; a za to mogu pravom očekivati, da će i oni Slovence u njihovim zahtjevih podupirati. Ti zahtjevi su primitivni, takovi, da njim jih nebi mogla ni smjela nijedna pravedna vlada nekati. Slovenci narod i zaslužuje po svojoj po- vesti, da se obzir na njega uzimlje. On se je stoljetja zajedno sa braćom Hrvatima borio protiv Turcima za dinastiju i krčcau- stvo; pak ako je radi toga zasleo, imala bi ga vlada Njegova Veličanstva tim više podupirati.

Do sad toga načini pri svih temelj- nih državnih zakonih, i pri svem obećavanju izvedenja ravnopravnosti.

Da to dokaže navodja govornik pri- mjera iz odnosa u sudstvu, u političkoj upravi i u školstvu. Glede sudstva veli, da mu trebalo navodjati pojedinih primjera, kako se naredbe glede obćenja sudova sa pukom neprovadaju, jer je to pravilo, osobito pod sadanjim ministrom pravde. Za ilustraciju njegova postupka navodja najnovije imenovanja u Pazinu, gdje ima kotar 24.000 Hrvata, a kakve 2000 Talijana, i gdje je imenovan sudcem čovjek, koj hrvatski nezna, a mimoistio se je doista mladjevu prosioca, ali sposobna i takova, koj pozna osim hrvatskoga također talijanski i povrh toga slovenski i njemački.

Iz političke uprave spominje kako je škoda, da se izbor u zapadnih kotarih Istru nije razpravljao, ali naglašuje kako poslije izbora nije zaštićena niti osobna sloboda onih, koji nepušu u talijanski rog, imenito slavonskih svećenika.

Spominje za primjer položaj zem. pri- sjednika Spincića poslije izbora i postupak Bojaca prema Stefančiču i Böttgeraru, kao također to, da je kot. upravitelj dao pod izragu žandara s toga, jer su ovu dvojicu branili.

Iz školstva spominje protuzakonito i nenaravno i protupeдагоški uređenje škola u Koruškoj. Kod takova stanja se nemoze sutiti, tu se mora govoriti. On i njegovi drugi Slovenci glasovali će za proračun samo iz predpostave, da će vlada popraviti zlo.

Govor g. Šuklje-ta bio je živo odobravan na većini mjesta od Slovenaca od Hrvata, pa u mnogom također od Čeha i od Poljaka. Mnogi mu čestitahu poslije govora.

Izvišće

legitimacijekoga odbora o izboru jednog zastupnika za državni sabor u izvanjskim občinah sudbenih kotara Poreč, Motovun, Buje, Kopar, Piran, Buzet, Vodnjan, Pola i Rovinj u Istri.

(Konac).

Najprije govori izvješće o izboru fidu- cijara u Koprnu, te zaključuje, da bijaše u izvanjskoj občini Kopar po zakonu iz- brano 5 fiducijara, među kojima je i Ko- parski građanin Dr. Madonizza kao biran unesen u listu birača za izvanjsku občinu.

Zatim prelazi izvješće na izbor za- stupnika u Vodnjanu. Spominje izključe- nje fiducijara Antuna Vitasovića i Antu- na Silijana. Za prvoga kaže, da bijaše posve nezakonito izključen, dočim postoji dvojba o zakonitosti izključenja Silijana, jer se iz izbornih spisa nemoze dokazati, da li je n bio izabran za fiducijara kao član tvrdke ili kao suposjednik gospodar- stva. Izborna komisija, da nije ipak i m a l a p r a v o izključiti ga od glasanja, jer on nije izgubio izbornu pravo pošto bijaše sastavljene izborne liste.

Nadalje govori isto izvješće o vrede- nutku, dočim se o izboru zastupnika u Poreču. Navodja od izbora izključene fi- ducijare t. j. Stjepana Pastorčića, Kuse- ta Pavla, Antuna Holića, Pavla Simonovića, Kuse- ta Kramera, Antuna Rajko, Josipa Skro- pota, Antuna Pribetića i Antuna Radova. Glede izbora Simonovića kaže, da se nesna, da li je pretekla doba, između pretrplje- nje kazne i njegova unesenja u izbornu listu, od 5 godina; radi toga da je taj

izbor dvojen. Svi ostali, da bijahu prota- zakonito i proti jasnom slovu zakona od izbora izključeni.

Udjel toga glasovalo je u svemu 93+93=186 fiducijara; dodajmo k tomu 9 fiducijara nezakonito uništenih, te glas- ova Silijana i Simonovića — ako bi se dokazalo, da bijahu nezakonito uništeni, to bi iznimala absolutna većina 98, dočimno 99 glasova.

Ovo većine nije postigao nijedan od kandidata i tim je postao izbor neodlu- čen. Na i postignuta jednakost glasova jest nevaljana, pošto bijahu nekoji protuzako- nito od izbora izključeni a drugi dvojni uništeni. Ta jednakost glasova nije dakle mogla služiti za temelj daljovim izbornu- mu činu, niti je mogla potvrditi sljedeći zatim uži izbor.

Legitimacijski odbor drži dakle, da je izbor Dra. Vergottini- a bez obzira na ono, što se je kasnije dogodilo, već u o- nom stupnju izbornog čina ne- valjan i da ga treba uništiti. Ali ni to nebijsje dosta.

Izborni komesar u Poreču, ostlanjaju- se na jednakost glasova, da je provediti uži izbor. Prosvjedioci tvrde, da je izborni komesar odredio uži izbor u nakani, da pomogne talijanskoj strani tim, da će hr- vatski fiducijari poslije prvoga izbora, bu- dno stanuju daleko, otici k svojim kućam, te da će talijanski kandidat tako zadobiti većinu; nadalje da se talijanska stranka, nadala dvojicim svojim fiducijara pritegnuti k užem izboru, koji bijahu za prvoga iz- bora ostali kod kuće; a pomoženo da bijaše talijanskoj stranci i tim, što je izbor u Poreču započeo o poodne a onaju Kopr- u i Vodnjanu u 9 sati u jutro, te su tako Talijani mogli na vrijeme doznati za uspjeh izbora u Vodnjaju i u Koprnu i po tom uspjehu ravnati se kod izključenja hrvat- skih fiducijara.

Medju prvom i drugim izborom da su Talijani vrlo živahno običili među sobom pomoću brzajava; glavno izborno mjesto, da nije smjelo zatezati s prvim izborom već započeti kano i u drugim mjestih. Sve da je išlo za tim, da se pomogne do po- bjede talijanskomu kandidatu, koji je imao vrlo malo nađe do pobjede nakon obav- ljenog izbora fiducijara.

Ali sve to da nije pomoglo kod prvoga izbora zastupnika, te se htjelo poku- šati sreću kod užega izbora. Kod otoga izbora ostalo je razmjerno glasova u Kopr- u i Poreču nepromjenjivo. U Vodnjaju na- suprot izključila je izborna komisija na novo dva hrvatska fiducijara t. j. Josipa Veli- kaniću i Ivana Klitbu, koji su istoga dana u jutro kod prvoga izbora glasovali za hr- vatskoga kandidata. To izključenje da nije samo protuzakonito, već dapače upravo na- silno.

Izključenjem ove dvojice promjenila se prvašnja jednakost glasova tako, da je sada zadobio Dr. Vergottini jedan glas većine te proglašen izabranim i kao takav dobio izbornu vjerodajnicu.

Pošto bijaše dakle, kako je jur re- čeno, već prvi izbor nevaljan i buduć da se je i kod užega izbora nezakonito po- stupalo, predlaže legitimacijski odbor:

Visoka kuća nekajljučiti, da je izbor Dra. Tomaza Vergottinija za izvanjske obćine sudbenih kotara Poreč, Motovuna, Bu- jah, Koprna, Pirana, Buzeta, Vod- njana, Pule i Rovinja u Istri nevaljan.

U BEČU, dne 1. junija 1891.

Gzarnin
predsjednik.

Dr. Ferjančič
izvjestitelj.

Svećenik i politika.

Pod tim naslovom čitamo u zagrebo- koj Hrvatskoj* liep i zanimiv članak od g. Julijana Nemca, župnika i vrlo čestitoga ro- doljuba, koj kano da je napisan za naše odnošaje. Nigdje se valjda toliko nena- valjuje na svećenstvo koliko u Istri na naše narodno svećensvo od strane talijan- skih tobož liberalnih listova, te mislimo, da ćemo uguditi našim čitateljem ako- njim pribrodimo glavnije misli vrlo vrijednoga hrvatskoga svećenika, koji piše medju ostalim:

Narodi, živući u mirnom susjedstvu, dišuju spokojno, kretajući se slobodno, natjecat će se na plemenitom trkalištu kulturnoga razvoja, slavit će olimpske svekovne starslavlanih Grka. I bilo bi to pravo "kraljevstvo božje na zemlji", skl- adalo bi sa vječnim idejama i zakonit stvo- ritelja svieta. — Pa ako još ni danas, u devetnaestom vieku poslije Krista Spasa- telnice nije tako; ako još uvijek ratni bes- goručom zubljom svojom crist kulture priži-

u vlastno joj klasje u pepeo izgara; ako još danas narodi neki nastoje, da otrovom povraćenošću tastoče tielo drugoga na- roda, kako bi ga u tlačenja i izrabljivanju držati mogli; krivo je tomu, što gospodje- svietom struje, koje sa u očitoj oprieci sa vječnim idejama, sa vječnim zakonom Stvoritelja svieta.

Pa kad je to sve tako, zar nije dužnost svakoga, koji volju Stvoritelja vraćiti hoće, da svimi silama pregne i pomogne, kako bi zagospodovale svietaom one političke struje, koje su u tlačenja sa vječnim zakonom božijim, — struje, koje teže za- tim, da svaki narod kao svoja i posebna ladičica čarno se talasajućim morem kul- turnoga razvojjeslobodna i nesmetana plovu.

Pa kad su upravo svećenici osobitim načinom povikli, da budu glasnici volje božje, — dr. vještaci, u svemiru objavljeni zakon božji ljudem tumače: zar ne spada u krug njihovih dužnosti, da ljudem na- viještaju i onaj vječni i nepromjenjivi zakon božji, po kojemu Rog hoće, da se svaki narod u slobodi i samostalnosti svojoj razvija i napreduje, da pa se u slavljenju gospoda i u plemenitom kulturnom pre- gnuću samo sa ostalim narodi natječu? Zar nije svećenik već po svećeničkom zvanju svome dužan, da se natiinom, koji stalim njegovom dolikuje, bori proti onim strujam političkim, koje su u oprieci sa prirodim pravom naroda, u oprieci dakle sa zakonom naravnim, tim obrazom vječnoga zakona božjega? — Zar nije to dužan činiti svećenik kano sluga božji a osobito, ako je član onoga naroda, koji je krven svoju liu, za kret častni i slobodu zlatnu, ali je s vremenom po ne- sreći dospio u onakovo stanje, u kojem mogu se vredjati najkretija vjerska čuvstva toga naroda? — Ako je pak to svećeni- čku kao takovu upravu dužnost, tko i na kojem temelju da mu poreče pravo, da se kao član svoga naroda bori svomu stalim dolikujućim načinom za ujedinjenje, slobodu i samostalnost svoje domovine, za očitvorenje tih prirodnih prava svoga naroda, koja prirodna prava jesu izliev vječne volje, vječnoga zakona božjega?

Ili će zar tako poreći, da je volja božja, da je vječni zakon božji, neka se sva uda razkidanoga kojega naroda u jedno opte tielo spoje, a to tielo da se — ču- vajući prava drugih — u potpunaj slobodi krece i razvija?

Tko bi to porekao, taj bi poricao, da su one plemenite težnje, koje su čovjeku prirodjene sa naravi njegovom dane, — da su te težnje odraz vječne volje, vječne- noga zakona božjega; — tko bi to poricao, taj bi se čudno odnosio prema onaj sv. Pavla: "jer kad neznašćo, ne imajući zakona (t. j. pisanoga, kao židovi) sami od sebe čine ono što je po zakonu . . ." dokazuju, da je ono napisano u srech njihovih, što se čini po zakonu".

Svećenik, koji se bori za prirodna prava svoga naroda, samo nasljeduje Mata- tiju, kojega zbog oporbe proti kralju Antiochu samo sv. pismo navisuje; takav sveć- enik izvodi samo konsekvencije iz objave božje, iz nauka Isusova, kojeg nauka svrjetlo razpranje tmine svake ruke robstva.

Jest, ujedinjenje, sloboda, samostalnost pojedinih naroda, to je od Boga dano i prirodjeno pravo svakoga naroda, to je- dino je u skladu sa vječnim zakonom božijim. A sve tomu protivno (u koliko nije možda posebna kazna božja) pro- tirano je ujedno zakonu božijemu, ter ne ima prava na obstanak. — Ne ima prava na obstanak nikakav zakon na bio sa mišljenom svake ruke sankcija podkriepljen, ako ne ima sankcije božje, ako nije izliev zakona božjega, koji zakon, božji jasno se odražuje u naravnom, u prirodjenom nam zakonu.

Pa dok je slobodno ili roboško stanje naroda posljedica političkih struja, koje gospoduju, to je svakoga svećenika ne samo sveto pravo, već i dužnost svieta, baviti se politikom, t. j. nastojati, da pomogne doći do gospodarstva ili održati u gospodarstvu one političke struje, koje su u skladu sa prirodim pravom naroda, koje prirodno pravo izvire iz vječnoga zakona božjega. Dužnost je to svakoga svećenika i tim već, jer samo onda, kad će svietaom zagospodovati ideje slobode, jednakosti i bratimstva naroda, samo onda će politička konstelaicija svieta odgovarati volji božjoj, samo onda prestat će zai- gravanje krvavoga kola, a sviet se uhvatiti u složno kolo napredka i prošajere.

Dok je svećenik hrvatskoga naroda ostvjeđen, da su ovi idejmi aspirani na zastavi hrvatske stranke prava, to mu je ne samo pravo, već i dužnost svieta, da stapa i vojuje pod zastavom stranke prava. — Tko bi mu u tom prigovoriti usudio se, grišio bi proti Bogu, koji nam po sv.

Psalmu poručuje: "Quidquid non est ex fide, peccatum est", t. j. grišiti svaki, koji ne radi po osvjeđenju svome".

Gospodarstvo na Puljsčini.

Poznato je, da se velika većina na- šega naroda bavi poljodjelstvom, u čem pako sliedi žalibože stope svojih pradjedova, kojim je obradivanje zemlje bio najmiliji posao. Gdjeogod se susretnet sa hrvatskim seljakom, te zapređen sa njim razgovor, to ćeš odmah uviriti, da je poljodjelstvo ili u obće gospodarstvo jedini ili barem najveći izvor njegovomu zaslužku. U aje- kojih je krajevih, hvalės Bogu i nasto- janju rodoljubnih duša, u zadnjih godina hrvatski kmet prilicu napredovao u toj glavnoj grani društvenog poslovanja, te je i sam došao do zaključka, da dobro- uređeno gospodarstvo hrani marljivu obitelj mnogo stalnije, nego li ikoji zanat ili trgovina. U drugih pak krajevih u mjesto- da napreduje, danovice propada. Tako je na Puljsčini. S toga čemo po mogućnosti navešti glavne uzroke tomu propadanju.

Kao što svim našim nevoljam tako su i ovoj krivi našim susjedji Talijani. Predma- pisa njihove novine, da ovud neima Hrvata, ipak po duši možemo kazati, da nim u dvih ili trih selih, sva sela u Puljsčini jesu napućena čistom hrvatskom krtlju. Dakako, da od ovih neki jeste spavaju u narodnom mrtvilu, drugi obžavaju Judu Iskariota t. j. novac, pušu u ne- prijeteljski rog i ljube koljena onoj gospodi, koja da mogu, atopila bi sve, što diše hrvatskim ili u obće slavjanskim du- hom, u žilci vade. Nu treći, a ti danovi- ceme rastu, upozoda čijeg su ruda sinovi i juvački brane svoja prava napose milij jeziki. Do sada vladaju uvijek Talijani u ovih stranah, dakle trebata ni kazati — da nemoze biti dobra našem seljaku nimalo. Da imadu ti naši neprijatelji barem malo ljubavi do iskrtjega svoga, bili bi pomagali našem kmetu, da mu gospodarstvo napreduje, jer tzo ravna koromom, moze mnogo. U mjesto da u vrijeme bud ob- činskih, bud pokrajinskih, bud državnih izbora leto od vratih do vratih naših selj- akkih koliba, nagavaraјуć, prieteć i ku- pujuć ljude za jelo i novac, u mjesto da- to prodance opiju te ih vinom pravače u nerazumno blago i rugaju se: "zvarda- ke injoranti kvešti čevaji", koliko bi bolje bilo, da te nove, kojimi uništiju i dušu i tjelo tim nesretnikom upotribe ne korist gospodarstvenog stanja njihovog. Tad bi se moglo doista kazati, da imadu u sebi još nješto poštenja, te nebi bili dobili ono liepo ime "briganta". Nu poznato je, da je tim političkim zločincom jedini cilj: propast hrvatskoga kmeta i time uništenje njegove slobode i uzdržanje vlasti u svojih blatnih rukoh. To vjeronjave "upisali si oni našom krtlju na svoju zastavu, te kao što nečisti traži za sebe grišnu dušu, tako oni danju i noću vrebaju na svoj plien i gledaju, da ga upropaste. Oh, ti slavna "svita kulturo"! Kako si duboko pala, kad dopuštaš, da tvoji gojenci kupuju ljudsko meso i to jeftinije nego li živo- tijsko! Zalostno nu ipak istinito!

U mnogih se krajevih nastoji okolo napredka gospodarstva pomoću gospo- darstvenih zadruga. Nu ovud ne sjaje takova zvezda.

Sad predjimo na drugi uzrok propa- danja gospodarstva u ovih stranah. Taj će se mnogim činiti nemogućim, nu čitatelji razboriti neka pravedno sude:

U gradu Puli je c. kr. brodogradnja ili "arsenal". Tu izmed vije hiljade rad- nika, imade seljakah iz svih sela okolice toga grada. Ovi si danomic zaslužuju svoj svagdanji kruh, a njekeji brame si prišede koji novčić za veću potrebu. Taj "arsenal" morao bi dakle biti velika bla- godać našim seljakom. Nu tu idu raditi mnogi, koji imadu posla i kod kuće, a tim njim je dakako baš na škodu. Eto dokaza: Mladji u okolici puljskoj, kad do- vrše vojničku službu, odmah stupi u zenit- beni savez, a većputa si izabere djevotku, koja nije po čudi njegovim roditeljem. Otženju krlju, doprati ju svomu roditeljem, te iz početka ide zbilja svu po loju. Nu do mala eto ti smutnje. Sreka tuži se na nevjerstu, a ova na svekru. I tako i nezmišlen na tuže posljedice uzme nevjesta svoju akrlju, te s uzlet odabere po- sební stan. Nu buduć nedobiju od starijih ni novaca, ni zemlje, niti stana, eto ti tog mladog čovjeka gdje stupa u arhival. Da nije ovoza, nebi borme tako laganomico zapuštio svoje roditelje. U ovo utočiste polaziti svu svoju našu. Tako nečini samo jedan sin, nego često i svi. Što da

Dalje u prilogu.

učin sada sirota otac bez mladih sila?
Ovaj doista nastoji, da mu gospodarstvo
nepropadne, ali uzalud. Plaćaj odvčara, plaćaj
volara, plaćaj sve — kako ćeš zagažiti?
U dugove. A dug je kao drug, voli naša
poslovca. Tim načinom nemože se doći
do vrednog gospodarstva. A tko je tomu
kriv? Nezahvalnost i nepoštenost sirota.
Priznati moramo na žalost, da su i sami
roditelji čestoput krivci, što njim djeca
neovrhivaju četvrtu božju zapovjed. Nemilo
će biti mnogomu otcu i mnogoj majci što
kazamo eto pravu istinu. Ali što je pravo
i Boga je drago, veli druga poslovica.
(Konačno slijedi).

Njemu.

Božice Slobodo, ti ponovo svieta,
Čuj današnju Starca zahvalnicu, čuj!
Vruću, ali tihu kō matice zanj
Kad iz ula skromnog na polje izlieta.
Nju j' on valjda gledā, ruzu gdje obliće
I zujem zaklinje rumeni taj cviet,
Nek joj soka mednog udieli za tiće,
Bez koga bi joj jedan morō mriati;
Gdje ju cviet iz časke sokom poji rujue,
A matice, zujem harni odav čut,
U kočnicu prhne i svom roku zujue:
„U carstvo vas ruže, koj vas nije trut“.

Pa se i on tako, oj Slobodo zlatna,
Molio ti tiho sav svog žića vick:
„Ranjena mi j' mati; tvoga daj mi platna
I naredi, kakav na nj da mećem liek!“
„Požrtvovnost čista i zataja sebe,
Ljubav djeca žarka blazi majke kiti.“
Ah s tih rievā svojih srce ga zasebe:
Majke mu tek riedki trake bio sin!
Ali sav proniknut odlučnim ti slovom,
Pregut njim spram majke ganut braco čut;
Vaj al mnogog nadje okuzana trovom,
Mnogo srce hješē bezučati već trut.

I već mnio, eto umire mi mati,
A braći je za nju otupio dah,
I već mnio, srce sad će nā joj stati,
A braco se takme o ruho i krub.
Al njegova molba k tebi triestkratna
Nije sjeme, palō med trnje i glog;
On ti danas šapće: „oj Slobodo zlatna,
Slavljena bud' moć tvog slova silenog!“

„Eto, danas zanie mnogog nauk tvoj,
A majci mi aroe zakuloē življe;
Jedan njen oporav 'z bliza blagoslavije,
Drugi iz daleka silje pozdrav njoj.
„A svi skupa istom zavjerom se kunu,
Isti jim je mišō, isti srca plam:
Svi će pat joj kriet u tvoji sveti hram,
Gdje ćeš joj na glavu ti položiti krunu“.
U Gracu dne 13. Lipnja 1891.

Anton Terezija.

Franina i Jurina

- Fr. Ča da su tu muzikali?
- Jur. Kemu, kada, kad?
- Fr. Tomašiču va. Počeo kada j brez
pašaport: iz Beča prišal.
- Jur. Ala brate ni bilo kanta ni muzikalego
mu je samo na vapore „bahin“ Marko
muēd roku stianul.
- Fr. Sa se tako razumeli kako i gluhomeni.
- Jur. Ča nešo, ter je obedveni srce pucalo.
- Jur. Od veseljja?
- Fr. Veseljja, veselja!

Vilo moja....

Vilo moja, posestrimo,
Liru meni daj.
Pa na moje mlado čelo
Tisni poljubljaj!

Tvojom lirou mila glasa
I uz celov tvoj,
Ja ću pjesmom novim Svibnjem
Buditi narod moj.
Pjovati ću gora lista
Mlad se budi cviet,
A u mojoj aniva Istri
Moj hrvatski aviet.
Slobodna se ptica krili
Ganjen u tu dob.
A moj narod ljuto strada
Moj je narod rob!

Ne vjeruje soko orlu,
Veće sokolu,
A moj narod od svog bježi
Leti tudjinu.

A tudjin se Istri smije
Gospodari tvoj,
Pa zar nema tome lika
Spasa i rani toj?

Ne, moj rode, srove ljubi
Srome vjeruj ti,
Pa će minut crne boli
Dani nevoljni!

Soko budi, slogu goji,
Kaži, da si div,
Pa ćeš novom dobom stati
Opet spašen živ!

R. Katalinić-Ierstav.

Različite viesti.

Diploma počastnoga člana. Prokle
nedelje izručilo je predsjedništvo „Slo-
vanske čitalnice“ u Trstu diplomu počast-
noga člana ovdajšnjemu trgovcu i rođoljubi
i bivšemu mnogoljetnomu predsjedniku
naše čitalnice gospodinu Mati Poliču,
kojega je zadnja glavna skupščina jed-
noglasno počastnim članom izabrala. Dip-
lomu izradio je vrlo krasno kaligrafski
gosp. Vjekoslav Kalistov. Čestita-
mo iskreno prevrednomu prijatelju na
krasnom odlikovanju.

Iz Omislija pišu nam 15. t. m. Ovdajšnju
rođoljubnu obitelj Fabianić zadescila je
dne 11. t. m. grdnā nesreće. Preminau je
naime toga dana glava obitelji, čestiti sta-
rina Pavao Fabianić otac našega
dičnoga dra. Nikole, občinskoga liek-
nika u Krku.

Prigodom spiroda izakrali su Omisli-
jani mnogobrojnim prisustvovanjem, da
su u velike štivali vriednoga pokojnika i
da iskreno ljube njegova i našega lju-
bimca dra. Nikolu, kojemu uz preostalu
obitelj izrazujemo i ovim putem našu
srdačnu sućut. (Pridružnjemo se tomu
iskreno i mi. Op. ured.)

Veselja u Izraelu! U zadnjoj sjednici
zastupstva grada Trsta javio je načelnik
gg. zastupnikom, da je pristao pred. bi-
skupijski ordinarijat na molbe pučanstva,
da se slovensko pjevanje i slovenske
propovedi u stolnoj crkvi sv. Justa posve
dokinuu. Toj radostnoj viesti pljeskalo
je židovsko gradjanstvo na galeriji gra-
dijanske vriednice, kao da se je narodio
Mesijas. Tu viest donieli su svi liberalni
listovi popariv ju uznošiti u tumačenjem.
Slovensko pučanstvo grada Trsta pita se
snebiveno kako je moglo do toga doći, da
se je pred. ordinarijat sklonuo na to, da
izjera slovenski jezik iz stolne crkve,
gdje je uživao kroz stoeletja — ako i
sklonuu — ipak dostojno mjesto. Preč.
ordinarijat izjavlja, da se na to sklonuo
jedino radi mira ili kako je načelnik za-
stupstvu javio: „pro bono pacie“.

Čudna li doista razloga! Židovako-liberalna
štampa bunila je već odavna gradjanstvo
proti slovenskomu jeziku u trčanskijh
crkvah. Zatim poveo se i trčanski magi-
strat, u kojem vladaju krivonošci židovi,
koji se nebi smjeli paćati u poslovje naše
crkve kano ni mi u njihove sinagoge. Pa
ipak je pred. ordinarijat popustio liberal-
noj štampi i židovskim otmu na slavnom
magistratu. Kamo ćemo tim putem? Kao
nam jamči, da neće ta štampa i ti oči
sutra zahtjevati, da se dokinu slovenske
propovedi u crkvah sv. Antona novoga,
staroga, sv. Jakova itd.? Hode li se i tu
dokinuti slovenski jezik radi tobožnjega
mira? Zar se mora paziti jedino na to,
da se ur' i one, koji su nekatolici, koji
nezalaze nikada u naše crkve a da se
uznemiri naše gradjanstvo bez kojega bi
bile često prazne nekoje ovdajšnje crkve?
U istinu žalimo duboko što se je odvazio
pred. ordinarijat na taj pogibelnji korak,
žalimo to tim više, što se je dogodilo pod
župnikovanjem našega čovjeka, dočim se
nije podufala šta takva štimati za župa-
nikovanja Talijana, — kao što to lično spo-
minje jućerašnja „Edinost“ u uvodnom

članku, u kojem će naći oni, na koje spada
dosta predmeta ne razmišljanje.
U ostalom držimo, da će naše gra-
djanstvo potražiti lieka na povanom za
to mjestu proti dokoljantu njegove vjerske
i narodne svetinje.
Iz Rukavca — občine Kastar — pišu nam
12. t. m. da je toga dana preminuo pro-
vidjen sv. Otašjevi čestiti starina Jure
Grgurina, otac veevriednoga rođoljuba
i trgovca g. Ivana Grgurine, nakon duge
bolesti u liepoj starosti od 60 godina.
Pokojujki bijaše vrlo poznata osoba u onoj
občini a koliko su ga cijenili njegovi su-
občinari, vidjelo se najtloje prigodom: nje-
gora pogreba.
Njegov sin Ivan nastiežio je vrline
svoga oca s k tomu bija u njegovih psih
vruće hrvatske srce, uviek pripravno, da
vrši svoje rođoljubne dužnosti.

Razvrijenjoj obitelji naše iskreno su-
ćutje!

Sjajna dečak ex-zastupnika g. To-
maža Vergottina u Poreču. Očevičac
javlja nam od tamo kako je prošle sed-
mice kući dosao g. Tomaža — koji se je
stojtevoljno odrekao zastup
i kako to triumfalno „baba“ tvrdi. Gospo-
dina zastupnika (!) nije dočakala na pri-
stanici niti živa duša. Porečki mul, na
kojem je inače živahno, bijaše posve prazan.
Gospodin zastupnik koracao je poisknute
glave kao da ide sa pogreba a slučaj je
tloio, da je za njim stupala jedna jedina
osoba, i to služkinja jednoga hrvatskoga
avećenika iz Motovunščine.

I tako je gospodin zastupnik opet
jednom iskvisio kako je nezahvalan ovaj
čemeni svet i kako je na njemu jedino
promjena stalna.

Gosp. zastupniku naše duboko sućutje!
Iz Graca pišu nam 14. t. m. Svečanost
hrvatskoga akademičkoga društva na ovd-
ajšnjem sveučilištu, priredjena dne 13. t. m.
na čast svomu prvomu počastnomu članu,
veleuč. g. dru. A. Starčeviću, izpala
je vrlo sjajno.

Prostrana dvorana u „Annen-Salle“
bila je puna občinstva jednoga i druga
spola. Među otmelijim občinstvom izticale
se osobito hrvatske i slovenske krasotice.
Sveučilišni gradjani u crnom odjelu s
trobojnicom preko prajuh i pod liekom
crvenkatom pružali su mnogobrojna po-
sjetiteljem svečanosti vrlo ugodno uživanje.

Točno u 8½ sati otvori predsjednik
služatelj medicine g. Cettelto zabavu
podzdravnim govorom, u kojem istaknu
značaj i zasluge dičnoga arečara, te zahvali
na koncu prisutnim što su se pozivu
hrvatske akademičke mladeži u toli liepom
broju odazvali. Svih devet točaka pro-
gramo bilo je majstoriski isvedeno a staka
napose burnim pljeskom i odobravanjem
popračena. Osobito se istaknuo drd. medic-
ine g. Kuharu romanai „Wilhel-
my-“, koju je toli vješto odgudio da
zastupuje naslov mladog umjetnika. Neop-
isni oduševljenje izazva tamburaški abor-
kad je završio svoj „Potpour“ sa uviek
krasnom „Jos Hrvatska ni propala“.
Burnom pljesku i „živio“ klikom nije bilo
konca ni kraja.

Jednom rieči, proslava izpala je sjajno.
U 1 sat poslije pol noći razšli se
posjetnici poniev sobom ugodan dojam i
uvjerenje, da su misli i nazori svečara
najpaspasovsniji po Hrvatsku. Tečajem za-
bave stiglo nam više brzajava, a među
tim i onaj našega zastupnika gospodin
Spinčića.

K uništenju izbora za izvanjske ob-
čine zapadne Istre. Iz raznih občina Istre
zapose iz političkih kotara Pule i Poreča
javljaju nam prijatelji, da je pučanstvo
podzdravilo najživijim oduševljenjem viest
o uništenju izbora gosp. dra. Tomaza
Vergottina. Pa vrhuncih i brie-
zkih plamsali su kriesovi kano us Ivandan-
ili na Petrova večer u znak radosti, što
je pobjedno zakon i što je narodu pružena
bar diplomatsna zadovoljšćina. Kod kriesova
veliko je narod popjevao i klicao dajući
tako izrazu svomu zadovoljstvu što bijaše
nasilno i protuzakonito djelo istarsko talij-
anske gospode i njihovih zastiitnika jednim
mahom uništeno.

Odnervljen narod zapisnao je, da
će stupiti k naknadnim izborom složno i
neustrašivo, da pokaže opet svijetu, da
pojni vriedčinu svog najvredjeg državljan-
soga i da si izvornoj ponovnu pobjedu
nad varalicami i nasilnicima. Neke se porečka
„baba“ grozi koliko njoj drago, ali neka
jedno snade, da je pobjeda naša bude
i se postupalo kod izbora po zakon i
budu li odstranjeni oni, koji su kod prvoga
izbora zakon i pravica pod nje Laciili.
Do vidora dakle kod novih izbora,
koji nek us nam dobro došli!

Nazbojnicka savala u Poreču. Od
tamo piše nam prijatelj dne 16. t. m. Bili
će tomu desetak dana, da je dočuo a naše
sirom Istre. U istinu mora se zabrinuti

prosvietljeno (!!) mjesto kmet iz Kanfa-
narščine, da opravi ovdje neki svoj posao.
Dva ovdajšnja fakina vidieći toga si-
romaka približie mu se, te ga počese iz-
pitivati, što je, odkuda je i što ovdje traži.
Nemislēc na zlo isprijovedi njim sve.
Zače početi ga sladko nagovarati, da ide
s njima, te da će mu nešto liepoga i za-
nimivoga pokazati. Nakon počuljeg na-
govaranja odlučī se kmet da ide s njima.
Određoše ga k moru iza biskupske palače
te tui savališe iznenada na njega i hje-
doše ga baciti u moru. Hrvajuc se sa ra-
bojnicima izmakao njima iz ruke, te izvuche iz
žepa nož, da se proti napadačem obrani.
Na ruku njegovu i one dvojice razbojnika
dotrčalo ljudstvo a za ovim i mjestna po-
licija. Jahnik isprijovedi što se je do-
godilo, kako su ga zaveli, na nj savališi
hoteći ga baciti u moru i kako se u
sokrajnoj stisci nožem bracio. Ali jahniku
njegovu istinito pripovedanje ništa ne-
pomoglo, jer ga na djavolsku osvudu na-
padaća policija uhvati i zatvori za 24 sati.

Tako naš dopisnik a tomu dostavljam
ono što smo već često puta u ovom listu
spomenuli, da je za naše ljude slavni Poreč
pravu razbojničku mjesto. Sta su već svega
morali pretrpiti u tom nesretnom guzduz
naši ljudi sveučeničkoga i svietkoga staleša!
Na sre naše priužbe nitko se nemiće,
nitko nemari, da se onomu podiviljanomu
gradjanstvu na rep stane. Čudni su to i
zalostni odnosaji, osobito kad se znade,
da je tamo sjelo političke oblasti, kojou
su bez dvojbe sve naše tužaljke i svi ti
izgređi poznati.

Pišuć ovu jadicovku sjetimo se kako
su prošle godine porečki ribari našli mrt-
voga kmeta u moru ispod tamošnjega
groblja. O tomu se je u Poreču mnogo
govorilo, ali ništa o načinu smrti toga sirote
đanalo. Zagriženi porečki gradjani govori-
li su tada: „U n Croatia di meno“
i tim je svršilo sve.

Tko zna nije li se kaniio i sada po-
gubiti onoga kmeta iz Kanfanarščine, pak
da može fukara opet kazati: „U n Croatia
di meno“?

Iznanjajuc taj grozni čin na vidjelo
opominjemo naše ljude, da se čuvaju „Po-
reča kao žive vatre, a kad njim je tamo
iši, da neida pojedinca, jer bi mogli
ludo zaglaviti.

Za spomenik pok. Ernestu Jelusiću
darovao je nadalje g. Albert Brozović,
nadaučitelj u Vrbinu for. 5.

Istra na jubilarnoj izložbi u Zagrebu.
U svoje smo vrijeme potakli naše prijtelje
u pokrajini, da bi bar štogod izložili na
budućoj jubilarnoj izložbi u Zagrebu, koja
se otvara polovicom agusta t. g. da tako
pokažemo i tim načinom bratski vez, koji
nas spaja sa bratom u kraljevini. Koliko
doznamo do danas, odlučili se pojedinci,
da će kojesta u Zagrebu izložiti. Naša
omladina, uzalazeć se na naučih u Zadrū,
pozivajuć se na odziv čitave Dalmacije,
koja će imati svoj paviljon u Zagrebu,
uka nas, da pozovemo i Hrvate Istre i
kvarnerskih otoka, da podignu i oni po-
sebni paviljon za gospodarake proizvodve
iz naše pokrajine. Misao je krasna ali
bojimo se, da je u naših današnjih okol-
nostih teško izvediva. Medjutim molimo
opetovno naše prijatelje i rođoljube sirom
Istre, da iz svakoga kraja bar štogod iz-
ložie, pa makar i nemali svoga paviljona,
izložbeni odbor dati će bez dvojbe istar-
skima proizvodom dostojno mjesto. Poziv-
vljemo naše pravke u Istri, da se posavje-
taju o namiali naše vriedne om mladine, pak
da stvore brzo zaključak što da se učini,
da bude i naša pokrajina bar ponešto na
izložbi zastupana.

Kad smo već kod toga pitanja dona-
šamo iz „Katoličke Dalmacije“ slijeduću
viest, koju avim i svakomu na promišljanje
toplo preporučamo.

„Nije nam poznato, da bi naša braća
Hrvati iz Istre pridjevali posebna odsjek
za svoje predmeta na izložbi u Zagrebu.
Neima dvojbe, da će i Istra bit zastupana,
ali vriedno bi i pohlavno bilo kad b' se
i njezino ime kakogod izicalo, da se tim
vanjnim biljegom dokaže, kako su svi hr-
vatski krajevi u izložbi učeštrovali te
kako je izložba u pravom i potpunom
smislu rieči izložba hrvatska. Znamo, da
je, što se Istre tiče, mrdno, pače skoro
semogučo stvoriti poseban paviljon, jer je
Istra u talijanskim rukama, a ovi nijesu
skloni podopriet nikakve pa ni tvrne in-
terese svojih „pokrajnara, ali možda bi
se, i ako ćed-o, moglo naš mjesto barem
istarstvom odsjeku uz sveobćnu pripomēć.
Rodoljubom na dušu“.

Iz Kupra pišu nam 15. t. m. Tko je
čitao zadnjih zvjeseća diēnu „Našu Slozu“
mora se doista čuđom začuđiti radi onoga,
što počinjaju naši surjedni Talijani tolika
nedjela i zloćine na prvcih našega naroda

šifrom Istre. U istinu mora se zabrinuti

svako pošteno stvorjenje. Kad vidji li čije se sve događaju u našoj životnoj laci. Pak da bi nas to zlostavljalo, nego li naš sujed, koji trdi neprestano, da je na višem stepnju naobrazbe, da je učena, mudar i pametan, a kad tamo postupa z nami kano da smo niema životinja.

Talijanska gnejzda u Istri postala su upravo glasovita radi divljačkih napada na naše mušice, rodoljube li prvake. — Žalostno 'al' istinito! Naše mjestance kano da zavrijta tu slavu Bajam, Optulju, Poreču itd. pak se kani i u divljačtvu povesti u njima. I ovdje mrze nespasićeni stakova. koji nije zatajio svoju krv i svoj jezik. Mi Slaveni, bilo svećenici, učitelji, činovnici ili djenci nesmijemo na ulici javno i glasno razgovarati a da nas takva ništarija posmjehom ili kakvom pogrdnom opazkom ne počasti. I ovdje se čuje često onih „grdnih naziva, što ste ih toliko i toliko puta u velecjenjenju „Stogi" pribrodili.

Sreća i Bog, da smo mi razboriti i mirni ljudi, pak da se neosvrćemo na domaću prostačinu, te nastojimo izbjeći svakomu sukobu „a istom. Ali promislite što bi se moglo dogoditi, da jednom ili drugom nas izazove nas napadnutih krv uzavrije, pak da vratiti napadaču šilo za ognjilo? Mi se nadamo, da do toga neće doći, jer ćemo i unapriod izbjegavati svaki sukob sa osobama, koje nas danomice izazivlju i koje reč bi idu za tim, da se porodi nerod i smutnja. Medjutim i strpljivost imade i kod najrazboritijeg čovjeka svoje granice. pak "i to morali znati, dotični izazivaju. Nu neima nade, da bi se oni mogli opameti mirnim i liepin načinom, već će i nadalje tražiti zgodu, da nas izgrde ili izazovu. Da nedodje do sukoba upozornjemo na vrijeme naše oblasti, da bolje pripreza na kojekakve klataze i nemirnjake, jer dodje li do sukoba, pasti će na njih najveći dio odgovornosti. Ako se želi uzdržati mir i red u mjestu tad valja nemirnjake ukrotiti, a što se kani učinili jeonasa, bolje je izvršiti večerna. Tako savjetuje često izazvani

Dr. aško.

Iz Buzeta nam pišu 15. t. m. U zadnjij skupštini „Hrvatskog čitonića" u Buzetu bilo je medju ostalim zaključeno, da će odbor priredjivati u stanovito vrijeme iziete, na koje će biti pozvani svi članovi naše miljenice. Svrha tim iziletom bila bi na prvom redu ta, da se članovi međusobno pozabava i povešale, da se narod osobito u gospodarstvenih pitanjih pouči. Uglavilo se napokon, da će se prvi izlet prirediti na Vrh, i to dne 31. maja. — Bilo je baš u nedjelju. Dan bijaše prekrasan, čema smo se svi od srca radovali. Okolo 3. sata poslie podne toga dana sabrao se na Vrbu liep broj izletnika. Medju ostalimi vidjesmo taj gg. dra. Trinajstića, načelnika Frana Flega, M. Brajšu i dr. Čim stigosmo na Vrh, pridržao nam se veleč. gosp. I. Vrančić, župnik iz Vrha. Izletnici, buduć sustali s duga puta, odmoriše se malo, a zatim objidiše seolo to podješe, da se naužiju divna vidika, itono se putnikovu oku na sve strane pruža. Gole i krino gore, šumom zarasli i pitomi brzuljci, poljanae, livade, lugovi, pa sve to zaodjenuto bujnim zelenilom, usried kojega proviraje ovaj, ondje po koje uboro sooco, crkva, ili osamljena kuća — sve se to poredalo u divnom skladu pred začaranim našim očima. Srce nam se topilo od miline, gledajče sve te prirodne krasote, kojima je majka narav uredila našu milu Istru. Našeg širog zanosa neuzvome pomutiti niti pogled na nekoja „glasovitaa" gnejzda kao na Sovinjak, Optulj i dr., jer takva mjesta nisu ni našega prezira dostojna. Prepuni unutarnjeg zadovoljstva, smjesta smo se iza toga na zelenoj tratinj, da se malo okriepimo. Dok se dobri ljudi tršaiše, da nam hranu što prije priprgotove, zapjevamos nekoliko pjeserana. Napokon nadođo vrijeme, da pojedjamo za stolove. Nebi dugo a mi okrepljeni hranom i erom kapljicom zaorismo pjesumom. Na to je g. dr. Trinajstić krasvim govorom pozdravio članove. Medjutim bilo se sakupilo mnogo domaćih ljudi tik uz tratinju. I zdravise nas sa gromkim „živio", čemu smo se i mi srdcačno odzvali. Govorio je zatim naš g. načelnik, pozdraviv čestite Vrhovec. Gosp. župnik Vrančić zahvalio se je u ime svoje i svojih župljana g. predgovorniku i družini na posjetu. Bilo je i drugih zdravica i zanosnih govora predentih rodoljubnima pjesmami, koje milozvučno odjekivahu na daleko i široko. — Prije nego li se razstasmo sa čestitim domaći, progovori ujm g. dr. Trinajstić o „perasopori", o njevoj naravi, o prouzročujućih stehab na lozi, pa napokon o sredstvih, kojima bi se tu nesreću uništiti mogju. Zaudžilo bi nas g. doktor, kad bi svoje predavanje pribrodio u „N. Stogi".

uz pjesmu i šal. Napokon se digosmo sa stolova i podjamos pred stan g. župnika, i tuj mu narod izkaza pjesmom i burnim „živio" onu čast, koju kao prvi rodoljub zaslužuje. Bila je blizu 10. ura kad se vesela srca zapustismo kući. — Badi ovdje izrečena hvala svim čestitim Vrhovecm, koji nas toli liepo dočekao i odpratio. Zahvaljujemo osim toga i g. dru. Trinajstiću, koji se je kao predsjednik odbora trsio, da ovaj prvi izlet što ljepše ippadne.

Svečanost u proslavu tristogodišnjice blaž smrti sv. Alojzija, zaštitnika kršćanske mladeži. Katolička mladež po cijelom svijetu ovo će godine osobito svečano slaviti svojega zaštitnika sv. Alojzija. U to ime odredio je sv. otac Lav XIII, da se obavljaju posebne pobožnosti, da mladež od sviju naroda hodočasti u Rim na grob srečav, i da upiše svoje ime u album, koji će kardinal-vikar na 21. o. m. postaviti na grob Alojzijer. U album, koji će se poslati iz Austro-ugarske monarhije, na prvom je mjestu upisana nadvojvodkinja Elizabeta, kćerka pokojnoga prestolja-načelnika nadvojvode Rudolfa i nadvojvodkinje Stefanije. Mjeseca septembra doći će u Rim katolička mladež od svih naroda, da se pomoli na grobu svečavu i da se pokloni Kristovom namjestniku na zemlji Lavu XIII.

Tristogodišnjica blažene smrti sv. Alojzija slavi se dodjuje nedelje po cijelom katoličanskom svijetu osobitim načinom. Da ta svečanost bude što korisnija preporečamo veleč. svećenstvu i svim prijateljem mladeži sljedeće prigudne knjige:

1. Sveti Alojzij Gonzaga. Životopis, šestnedjeljna pobožnost i molitve. Preveo Ign. Horat duhovnik u Požezi, strana 64 i liepa slika svečtera. Ciena 10 novč. Dobiva se kod prevodilca, nakladnika.
2. Šest nedelja na čast sv. Alojzija priredio hr. mladež jedan sućenik dr. J. Fino izdavanje sa vezom u platnu i zlatorezom stoji 20 novč. Dobiva se u sjemeništu u Travniku.

Primisimo sa zahvalnošću novu knjigu što ju je obielodanila Dionička tiskara u Zagrebu i nosi naslov: „Nadpisi sredovjječni i novovjeki na crkvah, javnih, i privatnih zgradah i. t. d. u Hrvatskoj i Slavoniji".

Ovom publikacijom osigurani su svi ovi nadpisi od ljudske ruke i vremena zaba. Da su ti nadpisi vrlo važan izvor za poviest crkvenu, političku i kulturnu našega naroda, o tom nitko ni dvojiti, a osvjedoči se još više kad uzme knjigu u ruke i stane ju čitati te se narajja onomu blagu što je u njoj saabrano. Knjiga saaprava malo ne 400 straca. Zapada t. 2-50.

Neuku nauka.

Ob uzgoju predivnog bilja.

O lanu i konoplju.

Piše Nikola Vazič.

B. Uzgoj lana.

(Dalj.)

b) Uzgajanje lana za sjeme. Gojenje lana za sjeme iscrpljuje posve zemlju. Osim toga je likovina od lana gojena za sjeme tvrda, gruba, težka za obradbu, jer se rado pretrgava, i nema onog krasnog sjaja i mekoće, kao što je ona likovina gusto zasijana i rano izčupanog lana. Medjutim tu gujenje za sjeme potrebno je seljaku gospodaru samo onda, kad želi poslužiti se sam svojim sjemenom. Lan se najviše izrađja radi toga, što ne daju, da mu sjeme dobro dozrije, i što ne, pregradu posijanj, odvise hrli u vis, čega radi razvije se slab plod.

Zato tko hoće da ima svog sjemena, mora jedan dio lana posijati riedko, i pustiti ga dobro dozrijeti, i dovoljno osušiti, pak se sjeme poslie izvrše — izlupa. Riedko posijani lan postaje tvrdji, više žilav, i radja više glavčica, u kojih je rodnije sjeme; a kad on dozrije tako, da su mu glavčice mrke, biti će sigurno od svakog pokvarenja. Od takovih stahalec biti će takodjer viksna, ali je ovo samo za prostije stvari, jer je vrlo tvrdo, crno i teško za obradivanje.

5. Odjelavanje zemlišta pod lam.

Zemlju za lan treba u jeseni dobro i duboko preorati, da smrzavica i najveće grudje sdrobi. Zatim na proljeće valja zemlju za lan opredjeljenu 1 ili 2 put preorati, ako vrijeme dopusti, i to plitko s rastoga, da zimska vloga odveć ne izhlapi. Zato neki gospodari i ne oru opet u proljeću, već samo podrliju željeznom branom (zubalkom) preorano fur u jeseni zemlište. Takodjer i valj djeluje na to, da vlogu zemlja uzdrži i da biljke jednako niču i rastu.

Onaj pak seljak gospodar, koji na malo sije lan, takova je najbolje ukopati zemlju u jesen duboko maslinom, dobro ju razbijajući i obračujući mekutu doći a zdravicu goru. Zatim na proljeće mora se još i fino prekopati, gredice treba liepo prirediti i pokopljati, pa će orako lan jednako rasti.

Spomenuh, da naši seljaci gospodari malo drže do pozdera od lana i konoplja, pošto ga jednostavno bace za plot, dok bi ga mogli upotrebiti ko gnojivo za lan i konoplje. A sad čujmo, kako ga upotrebjavaju razboriti voćari. Oni naimo ne trpe oko nijedne vočke na 95 cm. do 1 m. 26 cm. (3 do 4 stope) daleko nikakve trave, i to zato, da može kišnica liepje prodrati do korenja, da može vjetar promahivati zemlju, a sunce ju grijati, te onda voće brže dozrieva. Sve ovo možes bez velika truda postići lanenim pozderom. Nasipljti toga pozdera sve naokolo vočke, pod njim neće nikakva trava rasti, a voda može opet u zemlju prodrati, pa zrak do nje dopirati, a pozder sam će se na suncu svručiti i onda zemlju grijati. Napokon ima u pudru i gnojnih stvari, koje će voda izpirati i korenju podavati.

Dakle s pozderom pod lan i konoplje ili u voćnjak!

(Sliediti će).

Književnost.

Sinda, pjesam iz hrvatske prošlosti, spjevao Božidar Kukuljević-Sakcinski. — Zagreb, dionička tiskara 1891. Pjesnik posvećuje „Sindu" uspomeni premiloga oca svoga Ivana Kukuljevića-Sakcinskoga.

Život sv. Alojzija. Izšla je vrlo liepa knjiga „Život sv. Alojzija Gonzage", uzora i zaštitnika kršćanske mladeži, talijan. ki napisao V. Ceparri, Iansovac. Za proslavu tristogodišnjice, blažene smrti Alojzijeve preveo i popunio dr. Jesip Lang, duhovnik milordnica. Odobrila duhovna oblast u Zagrebu. Tisak i naklada Scholza i Kralja (A. Scholz). Knjiga ta ima XVI i 416 strana ukrašena je sa 7 slika, a stoji broširana 15 novč., tvrdo ciela vezana u platno 25 novč. Na koncu knjige dodane su molitve i litanije na čast sv. Alojzija, obnova zavjeta i tri pjesme o sv. Alojziju, od kojih su dvie uglasbene. S radošću javljamo, da je prva naklada od 11.000 već raspacana. Druga naklada imala je iziši prvih dana mjeseca lipnja. Veleč. gospodin dr. Lang izriče u predgovoru, upravljenom na mladež, osobitu zahvalu onomu plemenitomu mužu, koji mu je svojim obilatim darom pritekao u pomoć, te se može knjizica ova podati uz toli neznanu cieniu, pa tako i siromašnjoj mladeži u ruke doći. Kako bi ovaj „Život sv. Alojzija" bio vrlo zgodan, da se dađe mladeži kao nagrada, to bi bilo željeti i Bog bi dao, da bi taj plemeniti muž, makar i u malom, dobio vrlo mnogo velikodušnih nasljednika. Knjiga će tu čitati s koristu ne samo mladež, nego i odrasli, kojim ju takodjer najtoplije preporečamo.

Hrvatsko primorje od D. Hira. Tisak i naklada knjižare Lav. Hartmana (Kugli i Deutch.) Ovoga krasnoga djela, što ga je pokrenula neumorna knjižara, leži pred nami eto već i četvrti svezak, u kojemu je ovaj sadržaj: Bakar, Prošlost Bakra. Pat po moru. Sajam u Primorju. Veliki Tuhačić. Smokvenica. U samoći. I ova svezka ukrašena je sa desetak dobrih slika, koje vrlo liepo nadopunjuju velikim marom i pomnjom izrađjeno djelo. U našoj književnosti ne ima još ovako potanko opisanoga nijednog kraja, zato ovom zgodom opetovano upozorujemo naše običustvo na ovo liepo ilustrirano djelo.

Hromidjvaro, napisao Ie. Sage, a franceskoga preveo Mila Gruber, bogato ilustrovano izdanje sa 55 slika. Ova knjiga je osobito prikladna kao nagradna knjiga za školsku mladež. Ciena njoj je ukroćena 50 novč. Dobiva se kod g. H. Luatera u Senju.

Miroslav i Bogoljuba. Pestaložijevu pučku pripovijest „Lenhard und Gertrud", i što za naš narod priredio Konstantin Milan Harambašić. Izdao hrv. pedagog, knjižarni zbor (Knjižnica za učitelje knjiga XXIII). Ciena broširanaj 90 novč. vezanoj for. 1. U Zagrebu 1891.

Prirodno liječenje ili savjetnik učitelj kamo ćeš si u svih bolestih sam pomoći vodom, zrakom, diatom i kretajom. Nastavio nakon praktične porabe gotovo od šestdeset godina August Vilim König, bivši propovjednik u Hohenbrucku kod Oranienbrucka. Zagreb, naklada kr. sveuč. knjižare Franje Župana (B. F. Auer). Ciena broširanaj 60 novč., tvrdo vezanoj 90 novčeter.

Listnica uprave.

Uplatili su nadalje od 16. februara do 6. marča 1891. sljedeća gg. B. I. Trstenor for. 2. S. M. Pazin for. 5. K. O. Z. Cres for. 2. K. F. Bukavac for. 2. M. G. Leško for. 250. B. A. Fasin for. 10750. R. J. Šijan for. 5. V. I. Zadar for. 1. M. F. Vranja for. 5. J. R. Beruš L. S. Čit. Francić for. 1. M. L. Bribir for. 2. C. M. Bakar for. 3. K. A. Trst for. 10. K. K. viedo Volosko toglaš for. 2. M. D. Krk for. 5. K. M. Vrančić for. 3. P. I. Vižnada for. 2. R. A. Vižnada for. 2. P. S. Vižnada for. 4. K. V. Meja for. 2. M. J. Baja for. 1. S. L. Salvoze for. 250. S. J. Pazin for. 1. M. A. Plase t. 2. K. J. Kozjak for. 7. T. I. Ustrine for. 2. T. D. Hvar for. 2. T. J. Hvar for. 2. G. S. Baljan for. 2. P. V. Sv. Lovreč Paz. for. 1. Čit. Buzet for. 250. D. J. Završje for. 1. S. A. Lanišće for. 5. M. A. Lanišće for. 5. S. Dr. F. Beč for. 125. M. J. Rička for. 310. C. P. Delnicu vrč. 50. L. J. Križevci t. 5. B. C. Zagreb for. 5.

St. obinsko glavarstvo Punit. Izvolite nam poslati for. 8 za ogias natježaja priobćen mjeseca decembra 1889.

St. obć. glavarstvo Dobrinj, isto za natječaj priobćen mjeseca julija 1890 for. 6. Ovako čemo javno pozvati i ostale naše dužnike, koji ostadoše gluhbi na sve naše molbe iu opomena.

Lutrijski brojevi

	Dne 13. junija.				
Trst	38	56	49	73	90
Linc	26	25	14	72	73
Budepest	63	61	29	68	73

	Dne 17. junija.				
Prag	27	11	9	1	31
Lavov	71	42	32	1	4
Hermanstadt	11	85	82	61	24

Candee-ve škropionice

proti mildevu (peronospori) od mnogo strana kao najbolje pripoznate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu ulica Zonta br: 5

po lantekoju niskoj cieni. — Tuj se dobije takodjer izvrsne sumporaste za traje i svakovrsne strojeve za poljedjelstvo: mlatilnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i dropu; ulinove za grozdje, sialjoke itd. Spomenuta tvrka preporeča se čitateljem za obilno naručbe.

Dr. Oskar pl. Fischer

Iječnik-kirurg-operater. 9-20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za liječenje živaca i mišica i šredska kjelovežba. Prma bolesnike danomice od 2-3/4 sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Lega br. 10, II kat.

Javna zahvala.

Žalostnim al hartim sream budi ovime izražena od podpisanog u ime majke, njega i ostalih članova obitelji najiskrenija zahvala i blagodarost svim onim, koji su prigodom smrti i spirovda nezaboravnog njihovog prvaka šteditelj, odnosno supruza, oca, svekra i djeda

PAVLA FABIANIĆA

posjedaika u Omišlju.

preminulog dne 11. tek. mj. u 75 godini izkazovali, budi istoj rodbini, budi milom pokojniku, budi koje prijateljeko saučestvovali ili bogoljubni počast.

E. R. K., 14. junija 1891.

Dr. Niko Fabianić, obć. liječnik.

Ugarsko-hrvatsko dioničko pomorsko parobrodarsko društvo.

PLOVITBENI RED

vriedi od 1. lipnja t. g. do nove objave.

Pruga Riečko-Dalmatinsko-Arbanaska

P O L A Z A K						P O V R A T A K						
Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat	Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat	
Rieke	svaki drugi	3	po pod.	Šibenik	svaki drugi	7	u jutro	Draca	svaki drugi	12	u jutro	
Šibenik	ponedjeljak	9	u jutro	Trogir	utorak	1 1/2	po pod.	S. Iv. Meduskog	nedjelja	6	u jutro	
Trogira	3	po pod.	Spjjet		4 1/2			Odsinja		9 1/2		
Spjjeta	srieda	9	u jutro	Milno	srieda	10 1/2	u jutro	Bara	ponedjeljak	12	o podne	
Milno		12	o podne	Starigrad		2 1/2	po pod.	Kotora	5	u jutro		
Starograda		4	po pod.	Dubrovnik	četvrtak	4	u jutro	Ercegovo	7 1/2			
Dubrovnik	četvrtak	12	o podne	Ercegovo		3 1/2	po pod.	Dubrovnik	4	po pod.		
Ercegovo		4	po pod.	Kotora		6		Starigrad	5	u jutro		
Kotora	petak	4	u jutro	Bar	petak	10 1/2	u jutro	Milno	8			
Bara		11 1/2		Odsinj		1	po pod.	Spjjeta	11			
Odsinja		2	po pod.	S. Ivan Meduski		4 1/2		Trogira	1	po pod.		
S. Iv. Meduskog		5 1/2		Drac		11		Šibenik	6			
								Rieku		srieda	9	u jutro

Brza pruga Rieka-Metković

P O L A Z A K						P O V R A T A K					
Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat	Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Rieke	svaki		u noćju	Zadar	svaki	9 1/2	u jutro	Metkovića	svake	9 1/2	u jutro
Zadra		11	u jutro	Spjjet	četvrtak	6	po pod.	Trpanj	svake	1	po pod.
Spjjeta	četvrtak	12	u noćju	Metković	svaki	7	u jutro	Spjjeta	svake	1	u noćju
								Zadra	svake	10	u jutro
								Rieku	svake	11 1/2	u jutro

Pruga Rieka-Trst

P O L A Z A K						P O V R A T A K					
Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat	Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Rieke	svaki	5	u jutro	Cres	svaki	8	u jutro	Trsta	svake	8	u jutro
Crasa	četvrtak	8 1/2		Trst	četvrtak	6	po pod.	Crasa	svake	6	po pod.
								Rieku	svake	9	

Pruga Rieka-Senj-Zadar

P O L A Z A K						P O V R A T A K					
Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat	Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Rieke		5	u jutro	Crikvenica		6.25	u jutro	Zadra		5	u jutro
Crikvenica		6.30		Vrbanik		7		Košljuna		7.15	
Vrbanik		7.05		Novi		7.35		Novajju		8.55	
Novajju		7.45		Senj	svaki	8.35		Raba	svaki	10.35	
Senja		9		Bašku		9.35		Bašku		12.25	po pod.
Baška	utorak	9.45		Rab	utorak	11.25		Senj		1.25	
Raba		11.40		Novajju		1.05	po pod.	Novajju		2.25	
Novajju		1.15	po pod.	Košljuna		2.45		Vrbanik		3	
Košljuna		3		Zadar		5		Crikvenicu		3.30	
								Rieku		5	

Pruga Senj-Rieka

P O L A Z A K						P O V R A T A K					
Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat	Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Senja		5	u jutro	Novi		6	u jutro	Rieke		2	po pod.
Novajju	svaki dan	6.10		Selca	svaki dan	6.35		Kraljevica		3	
Selca	osim	6.45		Crikvenica	osim	6.55		Crikvenicu		4.05	
Crikvenica	nedjelje	7.05		Kraljevica	nedjelje	8		Selca	osim	4.25	
Kraljevica		8.10		Rieku		9		Novajju	nedjelje	6	

Pruga Senj-Karlobag-Pag

P O L A Z A K						P O V R A T A K					
Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat	Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Senja		5	u jutro	Sv. Juraj		5.25	u jutro	Paga		12	o pod.
Sv. Jurja		5.35		Starigrad		6.30		Karlobaga		1	po pod.
Starigrada	svake	6.35		Stinica	svake	7.05		Jablanca	svake	2.40	
Stinica	nedjelje	7.10		Jablanac	nedjelje	7.20		Stinica	nedjelje	2.55	
Jablanca		7.30		Karlobag		9		Starigrada		3.30	
Karlobaga		9.15		Pag		10		Sv. Juraj		4.35	
								Senj		5	

BN. Svakega četvrtka jeste glavni parobrod među SENJOM-KARLOBAGOM I OBATRNJOM, odlazak iz Senja u 5 sati, u Karlobagu u 8 sati pr. p. izlazi gore naznačen pris. anita.

Pruga Rieka-Pula

Polazak iz Rieke u 6 sati u jutro, tičuć					
svaki ponedjeljak	svake sriede	svaki petak	svaki utorak	svaki četvrtak	svake subote
Opatiju Lovran	Opatiju Močence	Opatiju Močence	Cres Rabac	Cres Boršec	Cres Rabac
Močence	Boršec	Boršec	Močence	Močence	Boršec
Rabac	Cres	Cres	Lovran	Lovran	Opatiju
Cres	Pula	Pula	Opatiju Rieku	Opatiju Rieku	Opatiju Rieku

Pruga Rieka-Krk

Polazak iz Rieke svake nedjelje, utorak i petak						Polazak iz Krka svaki ponedjeljak, srieda i subota					
Odlazak iz	Sat	Dolazak u	Sat	Odlazak iz	Sat	Dolazak u	Sat	Odlazak iz	Sat	Dolazak u	Sat
Rieke	10	jut	11.10	Krka	5	jut.	Merag	5.45	jut.	5.45	jut.
Omišlja	11.10		Malinsku	12.05			Malinsku	7.35		7.35	
Malinske	12.15		Krk	1.45			Omišalj	8.40		8.40	
Krka	2.05		Merag	2.50			Rieku	9.45		9.45	
Morga	3		Krk	3.25							

PRUGA LOVRAN-IKA-OPATIJA-VOLOSKO-RIEKA

Odlazak iz IKE svaki dan u 6 1/2 sati u jutro tičuć Lovran, Opatiju, Volosko i Rieku.						Odlazak iz RIEKE svaki dan u 2 1/2 sati p. pod. tičuć Volosko, Opatiju, Iku i Lovran.					
OPATIJE	OPATIJE	OPATIJE	RIEKE	RIEKE	RIEKE	OPATIJE	OPATIJE	OPATIJE	RIEKE	RIEKE	RIEKE
12	o podne	12	o podne	10	u jutro	4	o podne	4	o podne	4	o podne
6 1/2	po podne	6 1/2	po podne	4	u jutro	4	o podne	4	o podne	4	o podne

Opazka. Roba se krca na Rieci za Karlobag svake sriede i subote, za Pag svake subote, za Zadar svakog ponedjeljka, a za Trst svake sriede.

Preuzima se roba sa izravnom teretnicom za slijedeće luke: Bat, Jelsa, Hvar, Vis, Komiza, Voloska i Kerčola prekračajem u Spjjetu na parobrode tvrdke Sračin Topić i drugi iz Visa.

RIEKA, u svibnju 1891.

RAVNATELJSTVO.

Proletna liečitba.

Čaj „Tisuć cvjetja (Millaffiori).
Čis. i kr. Izvrstno sredstvo kada peče u želudcu, kačo i proti neprobavljivosti i hemoroidima. Jedan zamot dostatan za liječenje stoji 50 novč.
a dobije se u odličnoj ljekarni
Praxmarer „Ai due Mori“
Trst: Piazza grande. 3-10

G. ANTONA BUJASICA

ulica Kuda Vecchia br. 3 u Trstu
tjelje prsto od carine u omotih po državnoj državi pokudstvu. Juste divne (naslonjače), stramac (vanjkinja) od čine, koje izlikuju svaku konkurenciju. Uzorke, nacrti i tar dalje na zahtjev bave. Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naružbe odrjavaju se odmah 9-24

Popravci i prodaja

šivaćih strojeva, koli novih toli uporabljanih. Upeljanje električnih strojeva i velocipeda. Izvadjaja svaku mehaničku radnju.

Josip Pizzarello 7-12

Trst, Via Fontanone br. 12.

Amerikansko

Odpravnitvo putovanja od 5-12

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandro — Kuda Ploceh — Zemni sprat.
(Ulaz Vico dei Cappuccini)

prodaje az prava ciena bez nikakva nametka putue karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling.

i za gradove američkih sjedinjenih država.

Te također:

za Rio Janeiro i Santos za Montevideo i Buenos-Ayres za Rosario di S. Fe za Callao, Lima, Valparais i Australiju.
(Družbam snizuje se ciena.)

Mejnarodni promet

prve Primorske družbe za prevazanje mēblev

KONRAD EXNER

Via S. Margherita št. 7. skladišče via Ferriera št. 9 (Telefon št. 265) v Trstu.

Podružnice v Pulji, Gorici, na Beld in v Opatiji Zaved za shranjevanje mēblev in efektov.

Prevazanje mēblor vzprejemlje se na vse strani. — Razpošiljanje in vzprejemljanje se v varstvo kovežki, taboju, koži itd.

Trgovinsku agentura državnih železnic. — Spedičijski bureau c. kr. južne železnice OPATIJI.

Redna dovažanja in odvžanja do in od parnikov — Nakladanja in razpošiljanja na vse strani. — Zastopniki v vseh mestih doma in v inozemstvu. Služba za poštno in hitro pošiljanje in pošiljanje priljage.

Glavna agentura paroplovnih družb za Istro in Dalmacijo.

NB. Prazni vozovi za prevazanje mēblor odpošiljajo se točno na vse postaje. Informacije točno in gratis. Vprašanja je stvarljivi direktno na centralo v Trstu. 8-8

TVORNICA bambusovog pokudstva

H. Preuer

Trst, Via Geppa br. 2

prizvadjaja pokudstvo za kuće i baćke, etažerne i sjajne predmete za najnižje cienie. 6-20

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova“ br. 18 (St. Jakov na brdu) u Trstu, može valjed uavrešeni sposobnostih strojeva, to radi častnog i obilnog gradiva Sifona, propisanih ministarskom naredbom, koja se stupiti u krieptost prvoga junija t. g. pružiti suđa za tađ stroje proizvode: odabrane slad-sadne „Passerette“ i Sifone ne samo posve zdrave, već i vrlo jeftine.

Naružbe prima putem dopunice izravno tvornica ili gg.: Carlo Gaarini, ulica S. Sebastiana broj 514. — Drogerija Arturo Faaxini, Corsia Stadion br. 23 — Drogerija Antona Ursich-a, Barriera vecchia br. 14. — Trgovac Fr. Marcovich, ulica: Lazzaretto vecchio. 6-21

U radionici klepara 8-85

JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željez-nih cievih Via Barriera vecchia Trst br. 10 gradi i drži na skladišću kupelj i posuđah, sa sto-licom sa ili bez peći iz činka čvrsto građene, te izvadjaja i druge radnje kleparke uz najnižje cienie. Drži na skladišću štrcaljke proti peronospori (mildew) po for. 5.50 i strojeve za sumporanje trjaja.

DROGERIJA

za veliki i malo

G. B. ANGELI

4-1 TRST

Piazza della Lega br. 1.

sa odlikovanom tvornicem kista i velikim hladilicem boja na ulju dlastite priprave. Otkrivie engleske, francuske, nje-macke itd. itd.

Osim toga velik izbor

MINERALNIH VODA

dobavljenih ravno iz vrela zajamčene izvika, žano i:

Sumpora iz Romanje

za sumporati trjaje, pouzdanoga sa modrom galicom vrlo fino rameljenoga, uporabiva proti mildew (peronospori). 8-8

Krasno uzorko na privatno naručitelje 20-1.
Jošto navidjene najjige uzorka za krojače nofrankirano i uz slozak od 20 for., koji će se nakon odvršene naružbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvian i Dooking za visoke srećenošće; propisano tvari za c. kr. činovičke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolake, listre; sukno za biljard i igraće stolove, loden i nepromočne loračke kapute, tvari koje se pere. Plaid za putnike od 4 1/2 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trjaje, čisto vazeće sukneće tvari nipošto jeftine znađe, štano ih posav nudjaju, te jedra podnose krojačke troškove, neka se obrati na

IV. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarake. U mojem stalnom skladištu u vriednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetloskoj postojnici jest pojaljivo, da preostano mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviziti, da se od tako malenih osta-naka i odrezaka nemože poslati uzorka jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u krako ništa preostalo, te je ono uljed toga prava šteparija, kad tvrđke sa suknom objelodanja uzorke odrezaka i ostanaka, te sa u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog postupanja jesu hjedodane.

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjaju se il se po-vrači novac. Kod naružbe treba navesti boju, duljinu i cieniu.

Posiljke jedino uz poštarake ponređe preko 10 for. franka. 19-24

Dopisuje se na njem. mađarskom, češkom, poljskom, italij. sa dom i francuskom jeziku.

LJEKARNA

A. KELEI

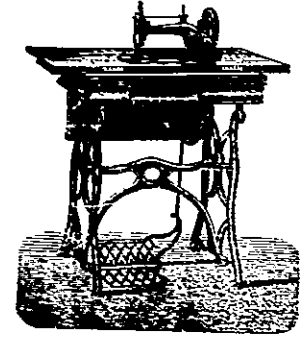
nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769

TRST,

Via Riborgo br. 122.

Raspodaje sljedeće osobinosti: Glasoviti pravo šastro iz Brešije, željezo sa Chit Malessi, Obično bakalarovo ulje; i olje sa jodom i željezom. Elixir Co otkripljanje i probavljajuči. Elixir C1 proti groznici. Anaterska voda za u Tekuci sopna proti ozlobinama. Obće pouz vodu katrama i nštiravanja katra Kasiću proti potajnim bolestim. Indijj esencija, ječ protiv zuboboli. Ekstrakt marinda sa Anisom. Vino sa Chinom po Marsale otkripljanje i probavljajuči. Praski smbe bieli i ružičasti. Praski cipar-ki b i crveni itd. itd. 9-24

Petar Braido

mehanički kovač 10

prodava šivaće strojeve uz sljedeće cienie:

Singer obiteljske nove po for.

aređaje

Strojvi Titania

Howe za krojače i postolare po

Janstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje ružbe za širavo strojeve to bilo koju radnja kaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pezzo bianco br. 3 u Tr.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO, I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO I ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete
Mate Šverljuga Vinke Šverljuga
FIUME. FUZINE.

Mate Pollich
TRST Piazza Negozianti br. 2. 29-52
Radionica čilima (Tappezziere)

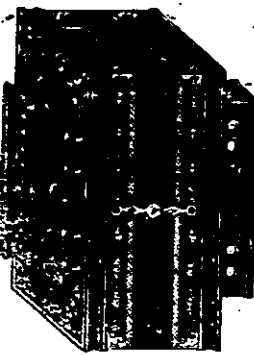
Enrico Rovere & Co.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svjetiljka; staklene ploče, jednostavne prozirne, i neprozirne, dvostruke i bejadi-sane. Zrcala u velikom izboru. Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz cienie, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih pred-meta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Posiljke ida u pokrajnju bez carine. 6-52

Upozorjuje se silno na padelane strojeve

Upozorjuje se silno na padelane strojeve

Ivan Chero

skladišće i tvornice muzikalnih nastrojja sa poprav i zamjenami. Harmoničke strun i nuzgredno.

26-10
Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i vi
Harmonike na mel od for. 4, 8, 12, 16 i vi
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i vi

Corso br. 39. Trst

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su pro-vidjeni prilježćom zaštitnom markom.

OGLAS.

8-25

Posto će dne 1. julija prestati u Trstu slobodna luka, past: će od tada na šivaće strojeve prilježna carina. Leži dakle u interus svake domaćice, koja treba šivaći stroj, da si takovoga pribavi već prije one dobe, budu: da mogu do tada iste dati uz jeftiniju cieniu. Neka se nezaboravi ovom zgodom na najnoviji fabrikat Singera Manufacturing and Comp. New-York, visokoručni Improved stroj sa prstenaton ladjicom.

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem
Generalni zastopnik za srednju, sjevernu i istočnu Europu.

Upozoruje se silno na padelane strojeve.

Tiskara Dolenc.